

ELŐSZÓ

M Á T R A I L Á S Z L Ó

Hazánk művelődési viszonyainak az a hatalmas méretű és döntő jellegű változása, melyet teljes joggal nevezünk kulturális forradalomnak, parancsoló szükséggettette mind egész könyvtári rendszerünknek, mind az egyes könyvtárak munkatílusának átszervezését, minőségi és mennyiségi megjavítását. Az Egyetemi Könyvtár, hazánk legrégebb tudományos nagykönyvtára ezeknek az új feladatoknak szervezeti, technikai és tudományos téren egyaránt igyekezett megfelelni. Állománya tervszerű gyűjtés révén erőteljesen gyarapodik, s ma már meghaladja az egymillió kötetet. Dolgozóinak száma a felszabadulás óta ugrásszerűen emelkedett. 1875-ben emelt épülete jelentős mértékben újult meg: modern, sok ezer folyóméteres raktárállványai épültek, fűtőberendezése teljesen újjá alakult, előcsarnoka külsőleg is méltóvá vált állományának gazdagságához. S ami a legfontosabb: olvasóinak száma együtt nő az egyetem hallgatóinak számával, kölcsönzőszolgálatára erős ütemben szolgálja az egyetemi oktatás és a tudományos kutatás ügyét. Évi forgalma 1960-ban 91 934 olvasó és kölcsönző, 169 697 kötet könyv és folyóirat volt.

Könyvtártechnikai téren is lépést tartott a kor által támasztott igényekkel: 1948-ban önálló tájékoztató szolgálatot szervezett, 1949-ben új címfelvétel-előállító technikára tért át, ami lehetővé tette addigi elavult katalógushálózatának gyökeres átszervezését, decimális- és tárgyszókatalógus bevezetését; ez utóbbi igen népszerű az olvasók körében, és nemzetközi szempontból is komoly érdeklődésre tarthat számot. Könyvtárunk — mely e kérdésben a kezdeményező volt — komoly formában kézbe vette az egyetemi könyvtárhálózat ügyeinek gondozását: a központi beszerzés és címfelvételezés, a tanszéki könyvtárak módszertani gondozása egyik fontos feladatává vált. Ezt a munkát támogatja bibliográfiai és hálózati módszertani kiadványsorozataival is.

Jelentős új feladatai következtében fokozottabb gondot kellett fordítania a szakbibliográfiai tevékenység mellett a tudományos kutatás rendszeres művelésére is. Ezt jelzi tudományos kiadványsorozata, valamint az a sok tanulmány, mely dolgozóinak tollából a különböző szaklapokban évenként megjelenik.

A tudományos publikációk terén eddig bibliográfiai és tudományos sorozatunkkal jelentkeztünk (*Bibliográfiák az egyetemi oktatás szolgálatában* és *A budapesti Egyetemi Könyvtár kiadványai*). Most elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy gyűjteményes kötetet is megjelentessünk.

Évkönyveink első kötetének önmagáért kell beszélnie; beszél is annyiban, hogy abban arányosan jutott hely a szorosabb értelemben vett könyvtártani és a szak tudományos jellegű értekezéseknek. Hogy milyen a módszertani tanulmányok színvonal, és hogy a tudományos tanulmányok szerteágazó érdeklődést mutató köre mennyi eredményt hoz — annak megállapítása már az olvasók és a szakmai bírálók feladata.

Az Egyetemi Könyvtár Évkönyveinek első kötetét annak hangsúlyozásával bocsátjuk útjára, hogy felfogásunk szerint a tudományos könyvtár a szocialista társadalomban csak akkor töltheti be hivatását, ha minél több dolgozója ismeri — alkotó tudományos kutatómunka révén — a tudományos kutatás módszertanát és legújabb eredményeit.

Budapest, 1961. október hó